

Сергієнко Тетяна,
кандидат політичних наук,
доцент кафедри загальноправових та політичних наук
Національний університет «Запорізька політехніка»
(Запоріжжя, Україна)

ВПЛИВ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Прийнявши засади сталого розвитку, як пріоритетні цілі своєї подальшої трансформації, наша держава запроваджує основні положення даної концепції у всі сфери національного господарського комплексу, і особливо в освіту. Адже, саме освітня галузь формує майбутнє України – конкурентоспроможного, креативного, компетентного, соціально зрілого, екологічно свідомого, морально стійкого, високопрофесійного та відповідального фахівця, здатного орієнтуватися і успішно діяти в умовах ринкової економіки [3, с. 29]. Сталий розвиток є розвиток, який відповідає вимогам сучасності, не порушуючи здатності майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Це процес гармонізації продуктивних сил, задоволення необхідних суспільних потреб за умови збереження і поетапного відтворення цілісності навколишнього середовища [8, с. 122]. Принципи сталого розвитку повинні бути включені у всі освітні програми і мають розглядатись як елемент постійного і неперервного навчання і виховання, тобто повинні формувати особливий освітній напрям – освіту в інтересах сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень свідчить, що в Україні є необхідні передумови для формування сталого розвитку як у сфері сучасної освіти так і в науково-освітній галузі в загалі. Досліджують дану проблематику в Україні такі видатні вчені, як: В. Андрущенко, В. Бакіров, І. Вакарчук, М. Згуровський, О. Іванов, В. Кремень, Д. Табачник, В.Воронкова та ін. Поняття єдиного освітнього простору, становлення його в Україні та інтеграцію з європейським освітнім простором розглядають у своїх роботах такі видатні вітчизняні науковці як: С.Бондирєв, В.Журавський, М.Згуровський, І.Козловська, В.Кремінь, С.Ніколаєнко, А.Панарін, М.Степко, В.Шукшунов та інші. Щодо дослідження розвитку науково-освітніх мереж, їх місце і роль у формування єдиного освітнього простору, то ці питання висвітлені в роботах О.Дем'янчука, М.Згуровський, Н.Колісниченка, Ю.Якименка, Л.Товажнянського та ін..

Реалії сьогодення свідчать, що глобальні інтеграційні процеси сучасного світу – об'єктивна тенденція розвитку всіх сфер суспільного життя [5, с. 69]. Вони охопили суспільне виробництво, культуру, духовне життя, освітню та наукову сферу, ставши визначальними факторами формування способу та якості життя усього світу та окремих державно-

організованих суспільств [4, с. 54]. Таким чином, з урахуванням вищезазначеного, сьогодні актуальною є проблема дослідження особливостей інтеграції вітчизняної освіти у європейський освітній простір.

Розглянувши особливості світової системи вищої освіти, Т.Антонюк, зазначає, що її можна охарактеризувати як відкриту соціальну систему з нежорстким зв'язком між елементами, системністю самих елементів і варіативністю нормативної регуляції [6, с. 149]. Разом з тим, І.Гращенко та Р.Янкова, зазначають, що світова система вищої освіти відповідає основним ознаками системності:

- вона являє собою множинність взаємопов'язаних елементів різного рівня і характеру, а саме освітні установи, які встановлюють міцні зв'язки із зарубіжними партнерами та організаціями, окремі національні та регіональні системи, що виробляють спільну стратегію розвитку для всього світу і різні міжнародні освітні організації й асоціації які сприяють об'єднанню світової вищої освіти в єдину систему [2, с.10];

- її притаманні ознаки цілісності, автономності по відношенню до економічних, політичних та інших світових соціальних систем;

- володіє стійкістю, яка досягається внаслідок постійного відтворення своїх структурних елементів, кадрів і норм, що регулюють її функціонування [1, с. 354].

Таким чином, узагальнюючи вищезазначене, акцентуємо увагу, на тому, що завданнями розвитку освіти для сталого розвитку є переорієнтація наявних навчальних програм в напрямку соціальних, економічних, екологічних знань і перспектив; формування досвіду і цінностей, необхідних для сталого розвитку; підготовка кадрів в інтересах переходу до сталого розвитку і подальшого розвитку освіти для сталого розвитку. Шляхами реалізації поставлених завдань є включення освіти до національних стратегічних планів, планів дій на користь сталого розвитку, а також розвиток спеціальних програм підготовки і перепідготовки кадрів.

Основними учасниками освіти для сталого розвитку є працівники освіти – включення ідей освіти для сталого розвитку до навчальних курсів і дисциплін, розроблення окремих курсів із сталого розвитку, підготовка навчальних посібників у галузі освіти для сталого розвитку, перепідготовка кадрів у галузі освіти для сталого розвитку. Освіта для сталого розвитку триває протягом усього життя і включає усі рівні та категорії освіти та навчання. У формальній освіті це: дошкільна освіта; загальна середня освіта; вища освіта; дистанційна освіта; перепідготовка та перекваліфікація; короткотермінове навчання [7, с. 118]. У неформальній освіті це: самоосвіта, включно й у пенсійному віці; участь у діяльності громадських організацій, асоціацій, зібрань. Отже, освітня система відіграє вирішальну роль у житті суспільства, точніше вона визначає соціальний обрис майбутнього країни.

Список використаних джерел:

1. Гращенко І.С., Янковой Р.В. Проблеми та перспективи інтеграції вищої освіти України в європейський освітній простір // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції Ефективність організаційно - економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти України. - ВІСНИК КНУТД спецвипуск Серія «Економічні науки». – С.352-363.
2. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / Ф.Г. Ващука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 560 с.
3. Кіндратець О.М. Формування суспільства сталого розвитку: проблеми і перспективи. Наукова монографія. Вид-во ЗДІА, 2003. - 383с.
4. Крайнік О.М., Сергієнко Т.І. Теоретичні аспекти особливостей міжнародного співробітництва у галузі освіти в Україні / О.М.Крайнік, Т.І.Сергієнко // Тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції «Реалізація спільних міжнародних проєктів та реформування відносин: наука, виробництво і ринок». Відповідальний за випуск П.О.Тесленко //Project, program, Portfolio Management – Одеса: Балан В.О., 2018. - № 1. - 116с.
5. Лобань Т.І. Особливості розвитку сучасного суспільства в умовах глобалізації: політологічний аспект / Т.І.Лобань // Людина і політика. Український соціально-гуманітарний журнал / Гол.ред. Г.І.Волинка. – Вип. № 2 (32). – К.: Вид-во «Четверта хвиля», 2004. – С. 68-73.
6. Міжнародне співробітництво та інтеграція у галузі освіти як важливий фактор конкурентоспроможності української освітньої системи / Т. Антонюк // Наукові записки. Історичні науки. - 2013. -Вип. 21. - С. 149-155.
7. Ніколаєв К. Д. Випереджаюча освіта для сталого розвитку як інноваційна форма організації освітнього простору перепідготовки вчителів / К.Д.Ніколаєв // Педагогічні науки. - Випуск 126. - 2015. – 116-124.
8. Сергієнко Т.І., Лобань С.І. Принципи SMART - освіти в суспільстві в XXI столітті / Т.І.Сергієнко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23–24 квітня 2018 року «Теоретичні і практичні засади еволюції від інформаційного суспільства до «суспільства знань» і до smart-суспільства: виклики і можливості четвертої промислової революції» / Ред.-упорядник: д.філософ.н., проф. В.Г.Воронкова. - Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2018.- 292 с.